

11. GAIA: NUTRIZIOAN INTERESA DUTEN BESTE KONPOSATUAK

Edurne Simon eta Jonatan Miranda

- Bitaminoideak edo pseudobitaminak
- Karnitina
- Kolina
- Karotenoideak
- Flabonoideak
- Isoflabonak
- Homozisteina eta Zisteina
- Taurina

AURKIBIDEA

Bitaminoideak	Karnitina	Kolina	Karotenoideak	Flabonoideak	Isoflabonak	Homozisteina Zisteina	Taurina
----------------------	-----------	--------	---------------	--------------	-------------	--------------------------	---------

□ Bitamina antzeko substantzia izena ere hartzen dute

- Funtzio erregulatzailerak daukate
- Bitaminak bezala, kopuru txikitan agertzen dira dietan
- Hala ere gaur egun, ez dira esentzialak

Bitaminoideak	Karnitina	Kolina	Karotenoideak	Flabonoideak	Isoflabonak	Homozisteina Zisteina	Taurina
---------------	------------------	--------	---------------	--------------	-------------	--------------------------	---------

- Aminoazido eratorria da (lisina eta metionina)
  - Gantz azidoek mitonkondria barneko mintza zeharka dezaten laguntzen du
  - Bere gabezia jaioberri goiztiarretan eman ohi da
  - Muskulu eskeletikoan aurkitzen da gehiengoa (%97a)
  - Haragian agertzen da batez ere
  - Ez da gomendatzen (salbuespena jaioberri goiztiarrak)

Bitaminoideak	Karnitina	Kolina	Karotenoideak	Flabonoideak	Isoflabonak	Homozisteina Zisteina	Taurina
---------------	-----------	---------------	---------------	--------------	-------------	--------------------------	---------

- Zelula guztien funtzionamendu egokirako ezinbestekoa den amina:
  - Zeluletako mintzetan agertzen da, fosfatidilkolina eta esfingomielina moduan
  - Dietatik lortutako metilo taldeen emaile nagusia
    - Azido folikoaren jardueran parte hartu
    - Homozisteinaren metabolismoan lagundu
  - -azetilkolina- neurotransmisore kolinergikoa da.

KOLINA

□ Iturri dietetikoak:

- Giza-esnea
- Arrautzek fosfatidilkolina maila altua daukate
- Beste batzuk: kakahueteak, azalorea, ...

□ Gomendio dietetikoak:

- Jaioberrientzat
- Emakume haurdunentzat
- Zirriosi kasuetan
- Bena barnetiko nutrizioan

Bitaminoideak	Karnitina	Kolina	Karotenoideak	Flabonoideak	Isoflabonak	Homozisteina Zisteina	Taurina
---------------	-----------	--------	----------------------	--------------	-------------	--------------------------	---------

□ Elikagaietan gehien agertzen diren karotenoideak:

- α-karotenoak
  - β-karotenoak
  - Luteina
  - Zeaxantina
  - Likopenoak
  - Kriptoxantina
-
- Hainbat minbizien babesle (birika, kolon, bular, umetoki, prostata,...)
  - Gaixotasun kardiobaskularren aurrebabesan
  - Bestelakoak:
    - HIESA goixotasunaren sintomak arindu

Bitaminoideak	Karnitina	Kolina	Karotenoideak	Flabonoideak	Isoflabonak	Homozisteina Zisteina	Taurina
---------------	-----------	--------	---------------	---------------------	-------------	--------------------------	---------

□ Konposatu fenoliko hauek antioxidatzaileak dira

- NON?**
- Tean, katekinekin batera
  - Ardo eta mahatsetan, resveratrolarekin batera
    - Antikartzinogenikoak dira, entzima detoxifikatzaileak aktibatzen baitituzte
- Funtzioak**
- Kolesterol maila jaisten dute (3-hidroxi-glu-CoA reduktasa inhibituz).
  - Gaixotasun kardiobaskularra izateko arriskua jaitsi
- Zergatik?**
- LDL oxidazioa murriztu
  - Plaketen metaketa oztopatu

Bitaminoideak	Karnitina	Kolina	Karotenoideak	Flabonoideak	Isoflabonak	Homozisteina Zisteina	Taurina
---------------	-----------	--------	---------------	---------------------	-------------	--------------------------	---------

□ Soia konposatu hauetan aberatsa da

□ Saponinak, fitoesterolak eta bestelakoa ere badauzka

- Antikartzinogenoak dira estrogenoekin erlazionatutako minbizietan

- Kolesterol maila jaitsi

- Hezur egitura hobetu

- Menopausian agertzen diren sintomak arindu

Funtzioak

Bitaminoideak	Karnitina	Kolina	Karotenoideak	Flabonoideak	Isoflabonak	Homozisteina Zisteina	Taurina
---------------	-----------	--------	---------------	--------------	-------------	----------------------------------	----------------

- Metionina eta zisteina aa esentzialetatik, homozisteina eta taurina konposatu eratorriak sortu
- Hiperhomozisteinemia gaixotasun arteriosklerotikoekin erlazionatu

Homozisteinaren Funtzioak

- Endotelioko zelulak mindu ditzazkelako
- Tronboen agerpena eragin

Zisteinaren Funtzioak

- Proteinen eraketan parte hartu
- Glutation eta A koentzimaren aintzindaria
- Taurina eta sulfato inorganikoen sintesien sustratu

TAURINA

- Zisteinatik hasita eratu
- Animalia jatorrizko elikagaietan agertu
- Giza esnean maila altuan agertu
  - Jaioberri goiztiarren formulak taurinatan aberastu

✓ Behazun gantzen konjugazioan parte hartu

Funtzioak

⚡ Antioxidatzailea, hanturaren kontrako eragina, ...

⚡ Nerbio eta ikusmen sistemekin erlazionatzen da

Aktibitate fisiologiko interesgarria duten beste zenbait elikagai

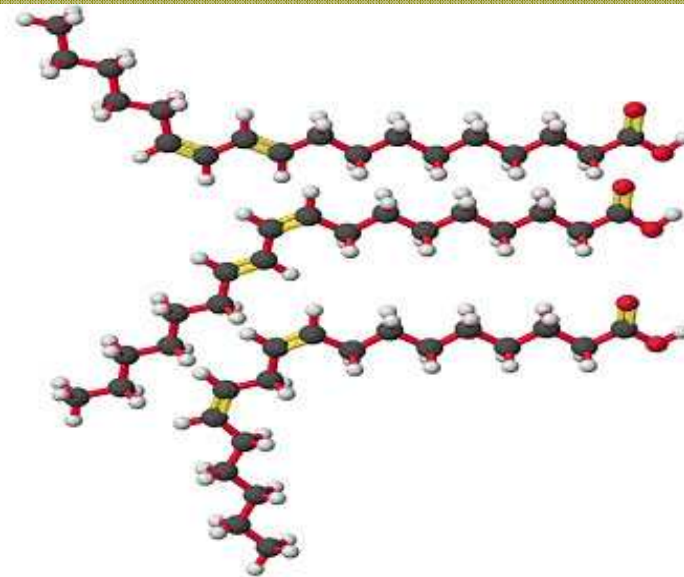
Alimento	Componente bioactivo	Reducción del riesgo; posible beneficio fisiológico
Uvas	Resveratrol	Mejora de la salud cardiaca, cáncer
Ajo, cebolla	Compuestos sulfurados	Lipidemia, riesgo de cáncer, presión arterial
Brecol y crucíferas	Indoles, isotiocianatos	Cáncer
Tomates	Lycopeno	Cáncer
Chocolate	Polifenoles	Antioxidante
Arándanos	Proantocianidinas	Infecciones urinarias
Almendras	Vitamina E, arginina	Cardiopatías
Té	Catequinas	Cáncer, cardiopatía
Soja	Isoflavonas	Síntomas posmenopáusicos, osteoporosis
Cítricos	Limonoides	Cáncer
Alcachofas	Fructoligosacáridos	Enfermedades de origen gastrointestinal
Semillas de lino	Lignanos	Cáncer
Carne de vacuno, lácteos	Ácido linoleico conjugado	Cáncer
Lácteos fermentados	Probióticos	Cáncer, patologías gastrointestinales, mejora de la función inmune

Azido Linoleiko Konjukturua

ALK

Azido linoleikoaren isomero geometriko eta posizionalen taldea, lotura bikoitzekin *cis* eta *trans* eran

trans-10, *cis*-12

cis-9, *trans*-11

Azido linoleikoa

Azido Linoleiko Konjukturua

ALKren alde onak

Funtzio antikartzinogenoa zenbait sistemetan	Karraskari gazteen haztea hobetu
Inmunitatea hobetzen du	Gantz metaketa murriztu
Hantura murriztu	Masa muskularra gehitu
Aktibazio inmunearen katabolismoa murrizten du	Diabetesaren zenbait sintoma arindu
Asma murrizten du animalietan	Hipertentsioa murriztu
Aterosklerosisa murrizten du animalietan	

Azido Linoleiko Konjukturua

Mekanismoak

Ingesta eta E gastua

Gantz ehuna

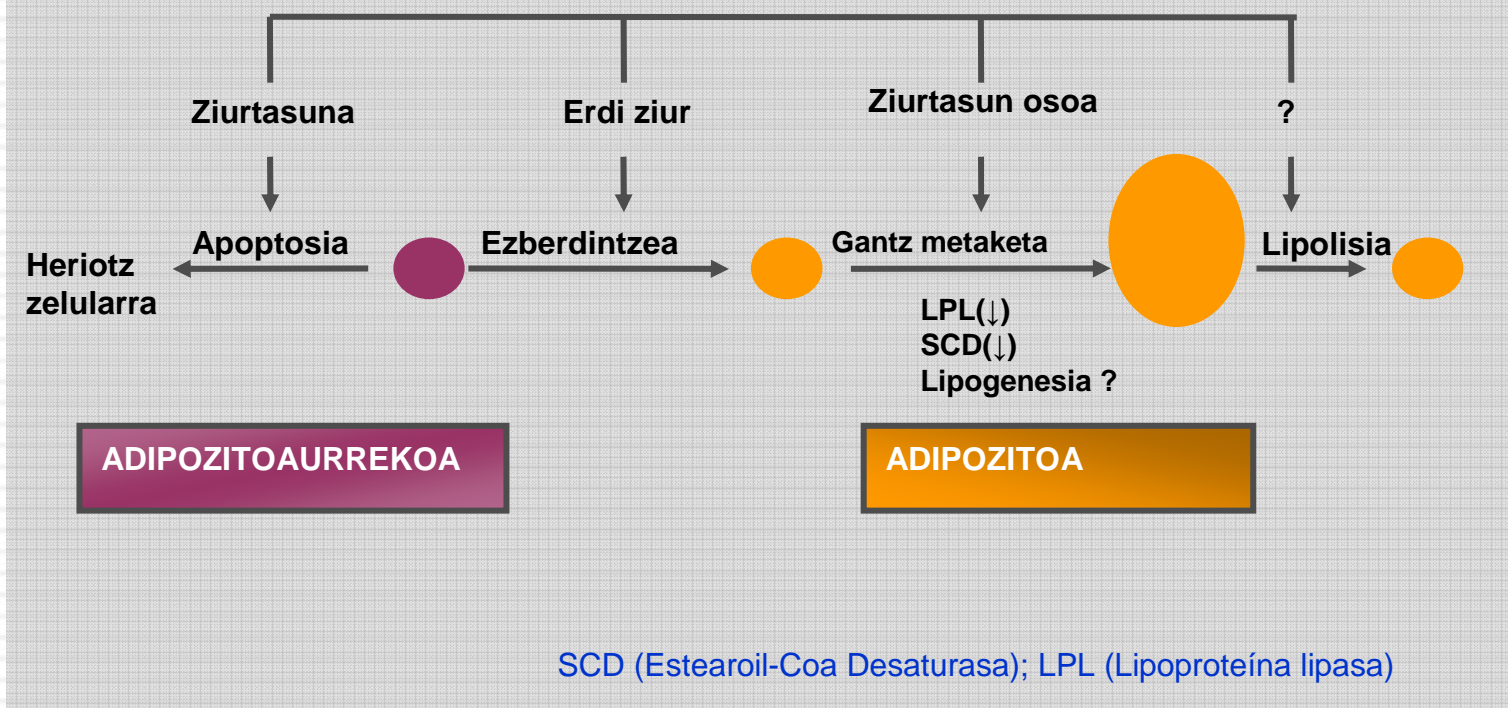
Gibela eta muskulu eskeletikoa

Azido Linoleiko Konjukturua

Gantz ehuna

ALKren eragina adipozitoan

Sarrera

Gibela eta giharra

Biltegitratzea

Gasturako

